

En politik för tillväxt och utveckling i svensk industri

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen med anledning av ett motionsyrkande som rör grundläggande förutsättningar för industrin. Utskottet anser att regeringen bör utforma politiken så att den tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår en motion och lägger regeringens skrivelse till handlingarna. I betänkandet finns två reservationer (S, SD, MP, V). I en reservation (S, MP, V) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen.

Behandlade förslag

Skrivelse 2017/18:202 En politik för tillväxt och utveckling i svensk industri.
Två motioner som väckts med anledning av skrivelsen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets överväganden.....	5
En politik för tillväxt och utveckling i svensk industri	5
Skrivelsen.....	5
Motionerna	7
Utskottets ställningstagande.....	7
Reservationer	9
1. En politik för svensk industri, punkt 1 (S, MP, V)	9
2. En ny industristrategi, punkt 2 (SD)	10
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Skrivelsen.....	11
Följdmotionerna	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. En politik för svensk industri

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör utforma politiken så att den tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska kunna växa och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4109 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD) och lägger skrivelse 2017/18:202 till handlingarna.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. En ny industristrategi

Riksdagen avslår motion

2017/18:4095 av Josef Fransson m.fl. (SD).

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 22 maj 2018

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Anna-Caren Säterberg (S), Hans Rothenberg (M), Per-Arne Håkansson (S), Josef Fransson (SD), Hanif Bali (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Jonsson (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Sofia Fölster (M), Karl Längberg (S), Lorentz Tovatt (MP), Rickard Nordin (C), Mathias Sundin (L) och David Lindvall (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2017/18:202 En politik för tillväxt och utveckling i svensk industri och två motioner som väckts med anledning av skrivelsen.

Bakgrund

Regeringen beslutade i januari 2016 om strategin Smart industri – en ny-industrialiseringsstrategi för Sverige. Regeringen anger som skäl för att ta fram strategin bl.a. att industrin har stor betydelse för Sveriges välstånd, för den gemensamma välfärden och för att Sverige ska kunna möta såväl globala som nationella utmaningar. I juni 2016 respektive november 2017 antog regeringen två handlingsplaner för Smart industri. Den 21 mars 2018 överlämnade regeringen skrivelsen En politik för tillväxt och utveckling i svensk industri till riksdagen.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för innehållet i strategin Smart industri och de åtgärder som regeringen har beslutat att vidta för att nå strategins mål om att Sverige ska öka sin konkurrenskraft och sitt deltagande i främst de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna. Regeringen redogör även för utvecklingen i industrin under de senaste åren och de utmaningar som kvarstår.

Utskottets överväganden

En politik för tillväxt och utveckling i svensk industri

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör utforma politiken så att den tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential. Vidare avslår riksdagen en motion och lägger skrivelsen till handlingarna.

Jämför reservation 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Skrivelsen

Regeringen konstaterar att industrin genomgår en strukturomvandling som drivs av globaliseringen, digitaliseringen och omställningen mot en grön resurseffektiv ekonomi. Strategin Smart industri syftar till att stärka företagens omställningsförmåga och konkurrenskraft samt deras förutsättningar att dra nytta av den tekniska utvecklingen. Visionen för strategin är att Sverige ska vara världsledande inom innovativ och hållbar produktion av varor och tjänster. Målsättningen är att industrin i hela Sverige ska öka sin konkurrenskraft och sitt deltagande i främst de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna.

Industrin, liksom näringslivet i stort, är beroende av goda ramvillkor och grundförutsättningar för att driva företag och utveckla verksamhet i Sverige, vilket bl.a. inkluderar lagar, regler och skatter, men också energiförsörjning och infrastruktur. För att underlätta strukturomvandlingen i industrin anger regeringen att det offentliga bör agera genom t.ex. närings-, utbildnings- och forskningssatsningar och offentlig upphandling. Några av de faktorer som är särskilt viktiga för industrin hanteras inom bl.a. Energikommissionen, regeringens exportstrategi, den långsiktiga infrastrukturplaneringen och den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020.

I strategin identifierar regeringen följande fyra fokusområden som är nödvändiga för industrins konkurrenskraft:

- **Industri 4.0:** Företag i svensk industri ska vara ledande inom den digitala utvecklingen och i att utnyttja digitaliseringens möjligheter.
- **Hållbar produktion:** Ökad resurseffektivitet, miljöhänsyn och en mer hållbar produktion ska bidra till industrins värdeskapande, jobbskapande och konkurrenskraft.
- **Kunskapslyft industri:** Kompetensförsörjningssystemet ska möta industrins behov och främja dess långsiktiga utveckling.

- Testbädd Sverige: Sverige ska vara ledande i forskning inom områden som bidrar till att stärka den industriella produktionen av varor och tjänster i Sverige.

Själva genomförandet av strategin har konkretiserats i två handlingsplaner där åtgärderna i handlingsplanerna i stor utsträckning har utformats efter dialog med och inspel från arbetsmarknadens parter, företag och akademien. En viktig utgångspunkt för den andra handlingsplanen har varit att bygga vidare på de pilotsatsningar som initierades i den första handlingsplanen för att skala upp de satsningar som bedömts ha potential att ge goda resultat. Till stöd för genomförandet har regeringen även tillsatt ett råd för nyindustrialisering. Regeringen har också haft industrisamtal under ledning av närings- och innovationsministern med representanter för akademien, arbetsmarknadens parter och myndigheter för att diskutera utveckling och utvärdering av regeringens arbete med strategin och handlingsplanerna.

För att kraftsamla innovationsinsatser för att stärka Sveriges konkurrenskraft och möta dagens samhällsutmaningar har regeringen lanserat fem samverkansprogram där Sverige och svensk industri har komparativa fördelar. De fem samverkansprogrammen omfattar nästa generations resor och transporter, smarta städer, cirkulär och biobaserad ekonomi, livsvetenskap (life science) samt uppkopplad industri och nya material. Smart industri och samverkansprogrammen, i synnerhet programmen för uppkopplad industri och nya material samt cirkulär och biobaserad ekonomi, menar regeringen ska ses som komplement till varandra eftersom åtgärder som genomförs inom ramen för samverkansprogrammen bidrar till att uppfylla målsättningarna för Smart industri.

Strategin kommer att följas upp med hjälp av ett antal indikatorer, bl.a. sysselsättning i olika delar av värdekedjan, produktivitet, bruttoinvesteringar och FoU-investeringar (forskning och utveckling). Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har sedan 2016 i uppdrag att genomföra analyser som ska bidra till arbetet med strategin och att påbörja ett förberedande arbete inför kommande utvärderingar.

Regeringens redogörelse för utvecklingen i svensk industri omfattar flera områden, bl.a. industrins tillväxt, sysselsättning, export och investeringar, digitalisering, miljö- och klimatpåverkan, kompetensförsörjning samt FoU. Regeringen anger att industrin har genomgått en struktumvandling mot högre tjänstefiering och en förflyttning uppåt i de globala värdekedjorna.

Regeringen bedömer att de utmaningar som identifierades i Smart industri fortfarande är relevanta och att strategin fortfarande svarar väl mot de utmaningar som identifierats. De utmaningar som vuxit i betydelse och behöver beaktas i det fortsatta arbetet omfattar bl.a. utmaningar i och med industri 4.0 där digitalisering, artificiell intelligens och cybersäkerhet blir allt viktigare. Regeringen identifierar också hållbar produktion, och behovet av ett kunskapslyft för industrin som inkluderar ett livslångt lärande, som utmaningar för industrins fortsatta utveckling.

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:4109 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) anför motionärerna att regeringens nyindustrialiseringsstrategi inte tar itu med vikten av att underlätta utvecklingen av befintlig industri och nyetablering i nya branscher. Motionärerna anför vidare att skattetrycket och minskad lönsamhet hämmar svensk industris konkurrenskraft och att ett steg mot en stärkt industri därför bör vara att stärka de generella näringsvillkoren för industrin. Företagare spenderar mycket tid och pengar på att hantera skatteadministration i stället för att investera i kärnverksamheten. Motionärerna anser därför att regeringen måste öka takten i regelförenklingsarbetet. Vidare anför motionärerna att fungerande transporter är centralt för företagets och industrins konkurrenskraft och att regeringens föreslagna skattehöjningar på området är skadliga för den regionala tillväxten och skulle slå hårt mot både tillgängligheten och svenska företag. Motionärerna föreslår sammanfattningsvis att regeringen ska förse svensk industri med grundläggande och nödvändiga förutsättningar för ett stärkt näringslivsklimat genom bl.a. minskad skatteadministration, regelförenklingar och fungerande transporter och infrastruktur.

I kommittémotion 2017/18:4095 av Josef Fransson m.fl. (SD) anför motionärerna att regeringens nyindustrialiseringsstrategi är idéfattig när det gäller konkreta och verkningsfulla förslag för att försvara Sveriges position i världen och att strategin inte bemöter olika stora frågeställningar i tillräcklig omfattning. Motionärerna föreslår därför en ny industristrategi utifrån flera olika politikområden: energi, kapitalförsörjning, utbildning, kompetensförsörjning, innovation, skatter, infrastruktur, handel och regelförenklingar. Motionärerna anför bl.a. att den statliga riskkapitalfinansieringen i högre grad än i dag ska gå till mindre, nystartade tillväxtföretag och även involvera innovationskontor och inkubatormiljöer, att ett gott klimat för innovationer ska säkerställas t.ex. genom ett tydligt aktörssystem så att företag vet vart de ska vända sig, och att regelförenklingsarbetet ska systematiseras med en modell där näringslivsorganisationer ges möjlighet att komma in med förslag på regelförenklingar.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande när det gäller skrivelsen och de följdmotioner som väckts redovisas under följande rubriker:

- En politik för svensk industri
- En ny industristrategi.

En politik för svensk industri

Sverige har en bred industristruktur med många framgångsrika företag. Utskottet konstaterar att regeringen har tagit fram en nyindustrialiseringsstrategi som syftar till att ta fasta på den strukturovandling som pågår. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är betydelsefullt att underlätta strukturskiften för den befintliga industrin för att Sverige ska kunna behålla en stark industri. Samtidigt är det viktigt att underlätta utvecklingen av den befintliga industrin och nyetablering i nya branscher, vilket utskottet inte anser att regeringen tar sig an till fullo i sin strategi. För att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential anser utskottet att det krävs att politiken tillhandhåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar. Med grundläggande och nödvändiga förutsättningar avser utskottet insatser för ett starkt näringslivsklimat, minskad skatteadministration och regelförenklingar samt fungerande transporter och infrastruktur. Detta kan bl.a. inkludera åtgärder för att göra det enklare för företag att växa och anställa och minska tiden som går åt till skatteadministration, men även att öka takten i regelförenklaringsarbetet och säkerställa fungerande transporter för både gods och människor.

I enlighet med vad som föreslås i motion 2017/18:4109 (M, C, L, KD) anser utskottet därför att riksdagen genom ett tillkännagivande bör tydliggöra för regeringen att regeringen bör utforma politiken så att den tillhandhåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar i linje med vad som anförts ovan för att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential. Därmed tillstyrker utskottet den tidigare nämnda motionen och föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

En ny industristrategi

Ett tillkännagivande om en ny industristrategi föreslås i motion 2017/18:4095 (SD). Utskottet vill med anledning av motionen framföra följande. Utskottet noterar att motionärerna anför att den nya industristrategin bör omfatta flera olika politikområden bl.a. kapitalförsörjning, utbildning och handel. Enligt utskottets uppfattning finns det oaktat de olika politiska åsikter som finns om strategins innehåll så som den redovisas i regeringens skrivelse inte anledning för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att den ska anta en ny industristrategi. Utskottet avstyrker därmed motion 2017/18:4095 (SD).

Reservationer

1. En politik för svensk industri, punkt 1 (S, MP, V)

av Jennie Nilsson (S), Anna-Caren Sätherberg (S), Per-Arne Håkansson (S), Mattias Jonsson (S), Birger Lahti (V), Karl Långberg (S), Lorentz Tovatt (MP) och David Lindvall (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2017/18:4109 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD) och lägger skrivelse 2017/18:202 till handlingarna.

Ställningstagande

Regeringens nyindustrialiseringsstrategi har en tydlig vision om att Sverige ska vara världsledande inom innovation och hållbar produktion av varor och tjänster. Genom att ta fram en nyindustrialiseringsstrategi med två tillhörande handlingsplaner med över 80 olika åtgärder har regeringen tydligt visat på handlingskraft att skapa goda förutsättningar för att öka industrins konkurrenskraft och stärka dess position i de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna. När det gäller vad som framförs i motion 2017/18:4109 (M, C, L, KD) om vikten av att politiken tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential vill vi anföra följande. Industrin liksom näringslivet i stort är beroende av goda ramvillkor och grundförutsättningar för att driva företag och utveckla verksamheter i Sverige, vilket bl.a. inkluderar lagar, regler och skatter, men också kompetensförsörjning, infrastruktur och energiförsörjning. Arbetet för goda ramvillkor och förutsättningar för näringslivet hanteras bl.a. inom näringspolitiken där regeringen bedriver ett aktivt arbete. Några av de faktorer som är särskilt viktiga för industrin har regeringen dessutom satt fokus på inom ramen för andra processer som man har initierat, bl.a. inom Energi-kommissionen, regeringens exportstrategi, den långsiktiga infrastrukturplaneringen och den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft.

Vi ser mot denna bakgrund ingen anledning för riksdagen att bifalla motion 2017/18:4109 (M, C, L, KD). Vi avstyrker därför nämnda motion och föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

2. En ny industristrategi, punkt 2 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:4095 av Josef Fransson m.fl. (SD).

Ställningstagande

Det är de framgångsrika industriföretagen som bidragit till att göra Sverige till ett av världens mest utvecklade och välmående länder under 1900-talet. Enligt vår uppfattning måste politiken verka för att Sverige även fortsättningsvis ska vara en avancerad kunskapsekonomi och en stark industrination. Då den moderna kunskapsekonomin präglas av snabba teknologiskiften måste Sverige ta sig an de stora utmaningar som finns för att förbli innovativt och konkurrenskraftigt. En industristrategi måste därför inkludera de stora frågeställningarna som dessa utmaningar genererar. Detta ser vi inte görs i tillräcklig utsträckning i den strategi som regeringen tagit fram. Vi anser därför i enlighet med vad som anförs i motion 2017/18:4095 (SD) att riksdagen bör rikta ett tillkännagivande till regeringen om att den ska anta en ny industristrategi. Den nya industristrategin bör omfatta följande politikområden: energi, kapitalförsörjning, utbildning, kompetensförsörjning, innovation, skatter, infrastruktur, handel och regelförenklingar. Strategin bör innehålla åtgärder som bl.a. inkluderar att skapa förutsättningar för att bygga ut och vidareutveckla kärnkraften, i högre grad rikta det statliga riskkapitalet mot mindre, nystartade företag, göra riktade utbildningsinsatser på ingenjörer och införa ett mer systematiskt regelförenklingsarbete. Det handlar också om att säkerställa att arbetskraften utbildas så att den matchas mot de behov som finns på den svenska arbetsmarknaden, skapa ett gott klimat för innovationer, reformera skattesystemet, påbörja upprustning och långsiktiga investeringar i infrastrukturen och stärka den svenska exportindustrin.

Med det som anförts ovan tillstyrks motion 2017/18:4095 (SD).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2017/18:202 En politik för tillväxt och utveckling i svensk industri.

Följdmotionerna

2017/18:4095 av Josef Fransson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta en ny industristrategi och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:4109 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förse svensk industri med grundläggande och nödvändiga förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.